

JURBARKAS IR LICHTENBERGAS ŠVENČIA DRAUGYSTĖS SUKAKTĮ

Geriausias būdas išlaikyti draugystę – dalintis mintimis apie savo darbus. Žmonės labiausiai suartina veikla.

Vokiečių poetas Johanas Volfgangas fon Gėtė

Pirmieji ryšiai savivaldos lygmeniu tarp Jurbarko ir Berlyno miesto dalies Lichtenbergo atsirado prieš 25 metus. Lietuvos Respublikos Seimo narys Antanas Račas, tuo metu itin aktyviai bendradarbiavęs su Vokietijos politikais ir verslininkais, pasiūlė Berlyno politikams ir organizacijai „Berlyno policija padeda“ atvykti į Jurbarką. Netrukus šios organizacijos narys Heinzas Putlitzas (Heinz Puttlitz) apsilankė Jurbarke ir atvežė labdaros, tuo metu taip reikalingos krašto žmonėms ir įstaigoms. Pamatęs realią, gana sudėtingą situaciją, suprato, kad vienas iš jo organizacijos tikslų tikrai bus labdaros ir socialinės paramos teikimas būtent Jurbarkui. Šis tikslas sėkmingai ir nuolat įgyvendinamas net iki šių dienų – labdaros sulaukia gydymo įstaigos, samariečiai, sunkiau gyvenantys Jurbarko krašto žmonės. Už meilę ir pastangas padėti Jurbarko kraštui Heinzui Putlitzui jau 2009 metais suteiktas Jurbarko rajono Garbės piliečio vardas. Taigi, 1998–2002 metais H. Putlitzo parvežta į Berlyną žinia apie Jurbarką, aktyvi Antano Račo veikla ir ieškančių turizmo kontaktų jurbarkiškųjų apsilankymas Lichtenberge turėjo įtakos, kad savivaldybės susidomėjo viena kita. Ypač tą ryšį nuoširdžiai palaikė tuometinis Berlyno parlamento narys ir Lichtenbergo savivaldybės atstovas ryšiams su Jurbarku Giunteris Toepferis (Günter Toepfer) – nemažai metų bendradarbiavo su Jurbarko rajono savivaldybe, inicijavo pagalbos teikimą švietimo įstaigoms, skatino kurti bendrus projektus, ypač padedančius aktyvinti jaunimo veiklą, taip pat rūpinosi „Vilko vaikų“ likimu. Iš Jurbarko pusės visokeriopa ir labiausiai tuos ryšius siekė plėtoti Antanas Račas ir vokiškai laisvai kalbanti Kristina Vančienė.

2003 metų pirmoje pusėje į Jurbarką atvyko oficiali Lichtenbergo delegacija, vadovaujama merės Kristinos Emrich (Christina Emmrich). Abiejų šalių spaudoje pasirodo žinutės apie tai, kad Lichtenbergo savivaldybės atstovai dalyvavo Jurbarko verslo dienos. Rugsėjo mėnesį Jurbarko rajono savivaldybės darbuotojai ir verslininkai jau dalyvavo verslo dienos Berlyne. Abiejų savivaldybių taryboms pritarus parengtai Bendradarbiavimo ir partnerystės sutarčiai, ją 2003 m. spalio mėnesį pasirašė merai Aloyzas Zairys ir Kristina Emrich. Savivaldybės meras Aloyzas Zairys, pasirašydamas sutartį, pasakė, kad „per trumpą laiką mes suradome nuoširdžius draugus, o ši sutartis atveria vartus į Europos širdį – Berlyną“.

Prasidėjus oficialiam bendros veiklos etapui, stiprėjo ryšiai, atsirado naujos pažintys. Nemažai metų aktyviai bendrauta su Lichtenbergo tarybos nariu Michaeliu Resleriu (Michael Ressler), kuriam itin rūpėjo švietimo, kultūros ir sporto reikalai. Susitikimų su mokyklų vadovais metu drauge diskutuota apie bendras švietimo problemas: mokinių skaičiaus mažėjimą, mokyklų uždarymą (prieš 20–12 metų abi pusės buvo labai panašioje situacijoje). Riudegeris Preusas (Rüdiger Preuss) Jurbarke įkūrė konsultacinę firmą, padėjusią jurbarkiškiesiems pradėti ir vystyti verslą, sužinoti apie Berlyno ir Vokietijos įvairių veiklos sričių situaciją. Nemažai rajono verslininkų lankėsi Berlyno verslo mugėse, konferencijose.

2018 metais Jurbarko krašto šventėje darbuojasi Vilfriedas Niuntelis

Ne tik svečiai, bet ir įvairių pasiūlymų teikėjai buvo Lichtenbergo savivaldybės ekonomikos departamento direktorius Andreasas Priuferis (Andreas Prüfer), Humbolto universiteto mokslų daktaras Frankas Riesbeckas (Frank Riesbeck) ir jo studentai. Išskirtinį palankų dėmesį Jurbarkui rodė nuolatinis svečias, kelių oficialių delegacijų vadovas, Lichtenbergo tarybos narys Vilfriedas Niuntelis (Wilfried Nünthel).

Didelį ryšių plėtojimo darbą atliko atsakingos už susigiminiavusių miestų partnerystę lichtenbergietė Karina Strumpf (Karin Strumpf) ir jurbarkiškė Aldona Pauliukaitienė. Jų iniciatyva suorganizuota nemažai susitikimų ir pokalbių, kurių metu diskutuota įvairiomis temomis: nuo įmonių veiklos stiprinimo iki naujų technologijų diegimo galimybių, nuo kelių tvarkymo iki vandenvalos, nuo kultūros iki švietimo, nuo L. Meškaitytės darbų eksponavimo Berlyne iki bendrų Jurbarko vaikų lopšelio-darželio „Nykštukas“ ir Berlyno darželio „Bunte Spieltruhe“ projektų ir piešinių ant Birželio gatvės asfalto.

Jurbarko atstovai nemažai kartų vyko į Berlyną, lankėsi naujuosiuose didmiesčio rajonuose, domėjosi biokuro gamyklų statyba, aplinkos tvarkymu ir žaliųjų erdvių įrengimu, jaunimo ir vyresnio amžiaus žmonių užimtumu ir socialinių problemų sprendimu. Partneriams į Berlyną buvo nuvežta L. Meškaitytės darbų paroda, ten koncertavo „Barkūnas“, „Lelija“, „Bildukai“. Keliose Berlyno parduotuvėse buvo galima nusipirkti Jurbarke keptų sausainių.

Daug vertingų idėjų ir pasiūlymų iš Berlyno parsivežė tuometinė jaunimo reikalų koordinatore, savivaldybės darbuotoja Audronė Balčiūnienė. Jos iniciatyvos ir paskleistų idėjų rezultatas – Atviras jaunimo centras, suaktyvinta jaunų žmonių veikla, taip pat naujos paslaugos ir veiklos, gerinančios asmenų su negalia priežiūrą ir dalyvumą visuomeninėje veikloje. 2013–2015 metais diskutuota ir derintos Jurbarko rajono galimybės įgyvendinti tarptautinį projektą „Tavo šansas. Jaunimas kuria ekonomiką“, kuris padėtų jaunimui įsidarbinti, išbandyti norimą įsigyti profesiją. 2014 m. Jurbarko jaunimo delegacija Lichtenberge dalyvavo susitikime su projekto dalyviais, mentorais, verslininkais ir diskutavo apie šios iniciatyvos įgyvendinimą. Dėl tuo metu buvusių teisės aktų netobulumo ir menko darbdavių susidomėjimo Jurbarkui buvo gana sudėtinga įgyvendinti projekto tikslus, tik vėlesniais metais iš dalies tai pavyko – suvienijus darbdavių ir savivaldybės pastangas, šalyje pakeitus norminius teisės dokumentus, nepilnamečiai jaunuoliai gali atostogų metu gauti darbo. Deja, graži ir prasminga pameistrystės ir mentorystės idėja nepaplito.

Daug ryšių su Lichtenbergu turėjo Viešvilės vaikų globos namai. Keletą metų vykdytas projektas „Visi kartu vienoje valtyje per miestą ir kaimą“, dalyvauta projekte „Mano šansas“, bendrauta su Lichtenberge dirbančiais partneriais, keistasi darbuotojų delegacijomis. Berlyno jaunuoliai, studijuojantys socialinį darbą ir socialinę pedagogiką, Viešvilėje atliko praktiką.

Jurbarkiškiai ne kartą dalyvavo Berlyno Šviesų, Verslo šventėse, pristatydavo savo įstaigas, prekiaudavo įstaigą „Jurbarko socialinės paslaugos“ lankančių asmenų su negalia sukurtais suvenyrais ir reikmenimis. 2016 metais tarptautiniame kino festivalyje „Tarptautinės Lichtenbergo kino naktys“ Lietuva pristatė trumpametražių filmų programą, dedikuotą būtent Jurbarko ir Lichtenbergo partnerystei. Jurbarko delegacijos Lichtenberge dažnai susitikdavo ir bendraudavo su kitų valstybių atstovais. Gražus tų kontaktų rezultatas – Lichtenbergo partneriai Hajnuvkoje tapo ir Jurbarko draugais, tai patvirtindami 2019 metų Bendradarbiavimo sutartimi.

Reikėtų prisiminti 2018 metais Jurbarke įvykusį gražų ir išskirtinį renginį – ekumenines mišias drauge su Jurbarko kunigais Mindaugu Kairiu ir Dariumi Augliu laikė Lichtenbergo delegacijos narė, Berlyno Paul-Gerhardt bendruomenės kunigė Sapna Joši (Sapna Joshi). Taip pat tais metais Lichtenbergo atstovai susitiko su Viešvilės pagrindinės mokyklos ir Viešvilės seniūnijos darbuotojais ir aptarė, kaip dirba ir bendradarbiauja įstaigos.

2019 m. Jurbarko rajono savivaldybės tarybos narė, Socialinių klausimų komiteto pirmininkė Liudmila Norkaitienė Berlyne susitiko su vietos politikais ir diskutavo apie bendradarbiavimo ir bendrų projektų galimybes švietimo, socialinės ir gamtos apsaugos srityse, inicijavo, kad tais metais į Jurbarką atvykusi Lichtenbergo delegacija susitiktų su VšĮ „Jurbarko socialinės paslaugos“ darbuotojais ir aptartų, kokias socialines paslaugas teikia abi savivaldybės, kaip sprendžia iškilusias problemas. Tais metais

Berlyne projektų aptarime dalyvavo Savivaldybės tarybos narė Liudmila Norkaitienė (stovi I eilėje trečia iš kairės pusės)

Lichtenbergo delegacija turėjo progos aplankyti Jurbarko žaliąsias erdves ir detalai susipažinti su Paimsrio ir Jaunimo parkų kūrimu bei tvarkymu. Vokiečius pradžiugino tai, kad jurbarkiškių pastebėtos Lichtenbergo žaliųjų erdvių plėtotės veiklos rado atgarsį Jurbarke. Taip pat svečiai aplankė

Skirsnemunės Jurgio Baltrušaičio pagrindinę mokyklą, diskutavo apie Lietuvos ir Vokietijos švietimo laimėjimus bei problemas. Prasidėjo pirmieji nuotoliniai ryšiai tarp šios ir Berlyno Martin-Niemöller mokyklų mokinių.

Pasaulinė Covid-19 pandemija sutrukdė tiesioginio bendravimo plėtojimą. Tačiau tuomet sustiprėjo nuotolinis bendradarbiavimas. Per šiuolaikines informacines technologijas abi savivaldybės bendravo, domėjosi, kaip miestai partneriai dirba ekstremalių sąlygų metu, dalinosi patirtimi dėl karantino suvaldymo, pagalbos žmonėms ir verslui, visuomenės informavimo apie situaciją. Pasinaudota kultūrinių paslaugų teikiamo nuotoliniu būdu patirtimi. Pamažu suvaldžius ligų protrūkį, vėl grįžta prie susitikimų ir viešų renginių. 2021 m. Jurbarko rajono savivaldybės administracija ir Jurbarko rajono savivaldybės viešoji biblioteka surengė parodą „Berlynas – mūsų draugų miestas“. Parodoje eksponuoti leidiniai apie Berlyno istoriją ir dabartį, vokiečių padovanoti suvenyrai, taip pat lietuvių ir vokiečių autorių grožinė kūryba apie Vokietiją. Tais pačiais metais įgyvendintas tarptautinis menininkų projektas – Jurbarkas ir Lichtenbergas apsikeitė draugystės suoleliais, simbolizuojančiais tarptautinę bendrystę, sutarimą ir galimybę atgaivinti jau užmirštų daiktų panaudojimą.

2021 m. rugpjūčio 16 d. Lichtenbergo jaunimui perduodamas suolas

Berlynui buvo perduotas senasis Jurbarko autobusų stoties suolas su užrašu „Immer habe ich die Reisenden begrüßt und verabschiedet. Jetzt war ich selbst unterwegs. Labas!“ („Daugelį metų išlydėjau keliaujančius ir laukiau jų. O dabar ir aš esu kelyje. Labas!“). Dar vienas atnaujintas suolas kartu su Lichtenbergo draugų padovanotuoju dabar yra prie Jurbarko bibliotekos, tačiau jie abu turėtų surasti savo vietą naujojoje autobusų stotyje. Apie apsikeitimą suolais 2021 m. nemažai rašė Jurbarko ir Berlyno žiniasklaida.

2022 metais įvyko du susitikimai. Krašto šventės metu Jurbarke lankėsi Lichtenbergo delegacija, vadovaujama Lichtenbergo tarybos nario Martino Šeferio (Martin Schaefer). Pokalbių metu meras Skirmantas Mockevičius svečiams pristatė Jurbarko krašto projektinę veiklą ir pastangas padėti atvykusiems ukrainiečiams, o M. Šeferis supažindino su pokyčiais Lichtenbergo savivaldybėje, tarptautinius bendruomenių mainus ir atsirandančias galimybes rengti naujus projektus.

Rugsėjo mėnesį mero S. Mockevičiaus iniciatyva Berlyne lankėsi Tauragės apskrities savivaldybių atstovų delegacija, kuriai Lichtenbergo bendruomenė, o ypač M. Šeferis, parengė programą apie viešųjų paslaugų organizavimą ir teikimą, žaliosios aplinkos vystymą ir tausojimą. Delegacija gavo tikrai puikių idėjų (ypač transporto plėtotės srityje), kurias tikimasi įgyvendinti visoje Tauragės apskrityje.

Visuomet didelį dėmesį bendradarbiavimui skyrė merai: iš Jurbarko pusės – Aloyzas Zairys, Algirdas Gudaitis, Ričardas Juška ir Skirmantas Mockevičius, iš Lichtenbergo pusės – Kristina Emrich, Andreasas Geizelis (Andreas Geisel), Birgita Monteiro (Birgit Monteiro), Michaelis Grunstas (Michael Grunst). Bendri vadovų susitikimai ir pokalbiai, pozityvus jų požiūris į bendravimą tarp savivaldybių ir idėjų pasidalinimas padeda kurti ir įgyvendinti naujus projektus. Nebūtinai vykdomus drauge. Juk dviračio takų ar žaliųjų Paimsrio erdvių kūrimo realios idėjos atsirado pasidomėjus apie tai Berlyne. Daug įdomių pasiūlymų turi naujasis Lichtenbergo meras Martinas Šeferis ir naujoji ryšių koordinatore Julija Koehler (Julia Koehler). Šiandien savivaldybėje pradedamos rengti bendros tolimesnio bendradarbiavimo gairės, kurios būtų naudingos visiems ir užtikrintų sėkmingą ryšių tarp Jurbarko ir Lichtenbergo plėtojimą.

Neįvykdytų planų liko nemažai. Tai lėmė ir pernelyg dideli norai, ir ribotos abiejų savivaldybių finansinės galimybės, atsakingų už ryšius asmenų kaita, kartais ir politikų požiūrių skirtumas, o ir pasaulinė pandemija nutolino žmogiškuosius santykius. Svarbiausia, kad abi savivaldybės mato nemažai galimybių aktyviau bendradarbiauti, vykdyti mainų programas tarp religinių bendruomenių, kultūros ir švietimo įstaigų, sportininkų ir jaunimo. Žinoma, nepamirštant pasidalinimo idėjomis ir savo laimėjimais. Juk tai svarbiausia vertybė, neprašanti didelių finansinių išlaidų. Lietuvoje vykdančią misiją italų kunigas Alesandras Barelis (Alessandro Barelli) yra pasakęs – „Jeigu aš turiu vieną dolerį, tu turi vieną dolerį ir mes jais apsikeičiame – abiem lieka po tą patį vieną dolerį. Bet jeigu aš turiu vieną mintį, tu turi vieną mintį ir mes jomis apsikeičiame – abu esame praturtinti, kadangi turime jau dvi mintis“. Taigi norėtusi palinkėti, kad tų pasidalinimo vertų minčių tarp Jurbarko ir Lichtenbergo būtų kuo daugiau, kad per idėjas ir pasiūlymus stiprėtų bendruomenės, o su jomis ir tarpusavio supratimas.

Dokumentų ir viešųjų ryšių skyriaus vyr. specialistas Antanas Gvildys